

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås en lag om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete. Den nya lagen ska gälla personer som är sjukpensionerade enligt både arbetspensionslagarna och folkpensionslagen. Deras återgång i arbete ska stödjas genom att de under pensioneringen får rätt att tjäna upp till 600 euro i månaden genom arbete utan att det påverkar pensionen.

Den som får sjukpension enligt folkpensionslagen ska vid sidan av pensionen kunna tjäna högst 600 euro i månaden utan att den aktuella sjukpensionen påverkas av inkomsterna. Den som får full invalidpension enligt arbetspensionslagarna ska vid sidan av pensionen kunna tjäna högst 40 procent av sin stabiliserade genomsnittliga inkomst för tiden innan arbetsoförmågan började eller högst 600 euro i månaden, om 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten är lägre än 600 euro. Den som har delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna ska få tjäna högst 60 procent av sin genomsnittliga inkomst för tiden innan arbetsoförmågan började eller högst 600 euro i månaden, om

60 procent av den genomsnittliga inkomsten är lägre än 600 euro. Inkomstgränsen på 600 euro ska enligt förslaget inte kopplas till index.

Om arbetsinkomsterna överstiger de föreslagna gränserna, ska utbetalningen av pensionen stoppas och pensionen lämnas vilande i minst tre månader och högst två år. Den vilande pensionen börjar betalas ut på nytt utan bedömning av arbetsförmågan när sjukpensionären har anmält till pensionsanstalten att han eller hon har slutat arbeta eller att arbetsinkomsterna har sjunkit ner till inkomstgränsen. De föreslagna bestämmelserna om att lämna pensionen att vila ska gälla alla invalid- eller sjukpensioner enligt arbetspensionslagarna och folkpensionslagen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2010 och gälla till och med den 31 december 2013. Under giltighetstiden kommer man att följa upp om lagen i tillräckligt hög grad främjar sjukpensionärers återgång i arbete.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning	4
Sjukpensionärers arbetsinkomster	4
Återgång i arbete vid sjukpension	4
Handikappbidrag när sjukpensionen vilar	5
Bostadsbidrag för pensionstagare	5
2.2. Sjukpensionärer och arbetsmotivation	6
2.3. Bedömning av nuläget	7
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	7
Sjukpensionärers arbetsinkomster	8
Vilande sjukpension och återgång i arbete	9
Hur arbetspension intjänas vid arbete	10
Handikappbidrag när sjukpension vilar	11
Bostadsbidrag för pensionstagare	11
Temporär speciallag	11
Konsekvenser för andra förmåner och lagstiftningen	12
Sjukdagpenning	12
Utkomstskydd vid arbetslöshet	12
Lagstiftningen om olycksfallsförsäkring	12
Skattemässiga konsekvenser.....	12
4. Propositionens konsekvenser	13
Effekter som främjar återgång i arbete.....	13
Ekonomiska konsekvenser.....	13
5. Beredningen av propositionen	13
6. Samband med andra propositioner.....	14
DETALJMOTIVERING.....	15
1. Lagförslag	15
2. Ikraftträdande.....	19
LAGFÖRSLAG	20
om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete.....	20

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I grundlagen föreskrivs att var och en genom lag ska garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare. Arbetspensionssystemet tillförsäkrar en skälig försörjning i relation till inkomstnivån under den förvärvsaktiva tiden, när förvärvsarbete upphör till exempel på grund av ålderdom, sjukdom eller familjeförsörjarens frånfalle. Tillsammans med arbetspensionssystemet ger folkpensionssystemet personer bosatta i Finland grundläggande försörjning i varierande livssituationer, bland annat vid långvarig arbetsoförmåga. Bortfall av arbetsinkomster vid långvarig arbetsoförmåga ersätts genom sjuk- eller invalidpension.

I sitt program uttalar statsminister Vanhanens andra regering förhoppningen att var och en ska kunna vara med och bygga upp samhället efter sin egen kompetens och förmåga genom att arbeta. Målet är att höja produktiviteten och förbättra tillgången till arbetskraft. Arbete är också den bästa metoden för att förebygga utslagning och motverka fattigdom. I regeringsprogrammet understryks särskilt att personer med funktionsnedsättning bör få stöd för att aktivt kunna delta i samhället och arbetslivet. Vidare sägs det att lagstiftningen om sociala företag kommer att ses över för att personer som får mental rehabilitering, lever på rehabiliteringsstöd eller låter sin invalidpension vila bör få bättre möjligheter att få arbete i sociala företag.

Vid behandlingen av en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om sociala företag samt 7 kap. 9 och 11 § i lagen om offentlig arbetskraftsservice 2007 uppmärksammade riksdagen rätten att låta pensionen vila (RP 275/2008 rd). I ett uttalande i sitt svar (RSv 310/2006 rd) förutsatte riksdagen

bland annat att bestämmelserna ses över för att personer med mental ohälsa, personer med rehabiliteringsstöd och personer med vilande pension bättre kan få anställning i sociala företag. Vidare förutsatte riksdagen att ordningen för rätten att låta pensionen vila blir bättre och flexiblare samt att möjligheterna att samordna små pensionsinkomster och löneinkomster förbättras.

I juni 2007 tillsatte statsrådet en kommitté (SATA-kommittén) för att utarbeta en genomgripande reform av den sociala tryggheten med målet att arbete ska bli mer motiverande, fattigdomen minska och var och en få adekvat grundtrygghet i alla livssituationer. I maj 2009 överlämnade kommittén sitt förslag till de viktigaste strategierna för en genomgripande reform. Kommittéuppdraget fortgår till utgången av 2009.

Också rapporten "Työtä haluaville uusia mahdollisuuksia työhön" (Vuorela 2008) från arbets- och näringsministeriet bygger på regeringsprogrammet och innehåller förslag till nya möjligheter för sjukpensionärer att förvärvsarbeta.

Redan nu har social- och hälsovårdsministeriet fastställt ändringar av kriterierna för arbetspensionsförsäkringsavgifterna i syfte att ge funktionshindrade bättre möjligheter att få arbete. Ändringarna trädde i kraft vid ingången av 2009. Detta innebär att invalidpensionsavgifterna för funktionshindrade som sysselsätts för alla arbetsgivare räknas ut efter den genomsnittliga utgiften för invalidpension. Syftet är att skingra arbetsgivarnas farhågor om kostnader för invalidpensioner om de anställer personer med funktionsnedsättning. Tidigare räknades invalidpensionsavgiften ut efter den genomsnittliga utgiften för invalidpension bara för mindre arbetsgivare. För stora arbetsgivare påverkades avgiften av de invalidpensioner som de betalat ut.

I början av 2009 startade social- och hälsovårdsministeriet ett försök med arbetsbank.

Tanken är att ta fram och modellera tjänster som ger i synnerhet långtidsarbetslösa och funktionshindrade personer bättre kompetens och färdigheter i arbetslivet. De nya modellerna kommer förhoppningsvis också att påverka den strukturella arbetslösheten. Både företagen och arbetslösa arbetssökande i en svår arbetsmarknadsposition har nytta av försöket. Tack vare arbetsbanken kan det samsätande företagets risker reduceras samtidigt som kostnaderna för att söka arbete för svårssysselsatta arbetssökande sjunker.

Propositionen grundar sig programmet för Vanhanens andra regering och strategiförslagen från SATA-kommittén.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning

Sjukpensionärers arbetsinkomster

De gällande arbetspensionslagarna och den gällande folkpensionslagen (568/2007; FolkpensL) utgår från att långvarigt arbetsoförmögna personer ska få sin försörjning tryggt genom invalid- eller sjukpension när de på grund av sjukdom, lyte eller skada inte kan tjäna sitt uppehälle genom arbete. Lagarna innehåller dock en del bestämmelser som begränsar deras möjligheter att arbeta och därmed begränsar deras rätt till invalid- eller sjukpensionering.

I 17 § i FolkpensL ingår bestämmelser om förvärvsarbete under tid med sjukpension och att lämna pension vilande.

Enligt 17 § 1 mom. i FolkpensL har den som får sjukpension rätt att tjäna mindre än 588,66 euro i månaden utan att det inverkar på utbetalningen av hans eller hennes sjukpension. Inkomstgränsen är fast och den indexjusteras inte årligen.

Arbetspensionslagstiftningen har ingen liknande bestämmelse med högsta inkomstgräns som 17 § 1 mom. i FolkpensL. Lagen om pension för arbetstagare (395/2006; APL) och även de övriga arbetspensionslagarna föreskriver att personer med full invalidpension får tjäna högst 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började och personer med delinvalidpension högst 60 procent av sin

stabiliserade genomsnittliga inkomst för tiden innan arbetsoförmågan började utan att den aktuella pensionen påverkas av arbetsinkomsterna. Den stabiliserade genomsnittliga inkomsten är inkomsterna under den återstående tiden och de räknas ut på inkomsterna under de fem kalenderår som föregick året för pensionsfallet (granskningstiden) justerade med en lönekoeficient.

Full invalidpension för sjukpensionerade enligt arbetspensionslagarna omvandlas till delinvalidpension om arbetsinkomsterna under tiden med pension är högre än 40 procent men lägre än 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började och förvärvsinkomsterna bedöms inflyta i minst ett år.

Om de genomsnittliga inkomsterna under en granskningstid på fem år enligt arbetspensionslagarna inte motsvarar inkomstnivån under personens tidigare arbetskarriär, kan den stabiliserade genomsnittliga inkomsten läggas fast på något annat sätt utifrån personens inkomster. Den stabiliserade genomsnittliga inkomsten kan vara liten till exempel om personen på grund av sitt hälsotillstånd har haft deltidsarbete några år före invalidpensioneringen.

Återgång i arbete vid sjukpension

I 17 § 2—5 mom. i FolkpensL ingår bestämmelser om att låta sjukpension vila. Full sjukpension som beviljats tills vidare får lämnas att vila på grund av tid i arbete i minst sex månader och högst fem år. Pensionen börjar betalas ut på nytt när personen har slutat arbeta eller hans eller hennes förvärvsinkomster har minskat så att de ligger under 588,66 euro i månaden. Personen betraktas inte som pensionstagare under den tid som sjukpensionen vilar. Utan särskilt beslut anses pensionen ha upphört om personen inte inom fem år efter det att pensionen lämnades att vila kräver att betalningen av pensionen återupptas.

Med full sjukpension enligt FolkpensL avses en pension där arbetspensionsinkomster inte har dragits av på grund av att pensionstagaren inte har arbetspension eller har en mycket liten arbetspension. Bestämmelserna i folkpensionslagen om rätt att låta sjukpen-

sion vila gäller inte sjukpension där arbetspension har dragits av eller sjukpension för viss tid, det vill säga rehabiliteringsstöd.

Bestämmelserna i FolkpensL ger pensionsstagarna chansen att pröva på att återgå i arbete med hjälp av full sjukpension som beviljas tills vidare utan att de behöver vara rädda för att gå miste om sin rätt till sjukpension.

Bestämmelserna om inkomstgräns och rätten att låta sjukpensionen vila i 17 § i FolkpensL gäller inte de personer som avses i 12 § 4 mom., det vill säga den som är permanent blind eller rörelsehindrad, likaså den som till följd av sjukdom, lyte eller skada varaktigt är i ett sådant tillstånd av hjälplöshet att han eller hon inte kan klara sig utan hjälp från någon annan. Dessa har alltid rätt att få sjukpension enligt FolkpensL.

Arbetspensionslagarna har inga liknande bestämmelser som folkpensionslagen om rätt att låta invalidpensionen vila på grund av återgång i arbete. Däremot har de bestämmelser som tillåter avbrott i utbetalningen av arbetspension. Utbetalningen av pensionen får stoppas om arbetsinkomsterna tillfälligt är högre än inkomstgränsen i arbetspensionslagarna. Invalidpensionen kan stoppas antingen tills vidare eller för viss tid. Lagarna anger ingen tidsgräns. Pensionsskyddscentralen har emellertid gett pensionsanstalterna rekommendationer för samordnad tillämpning och enligt dem bör avbrottet inte fortgå längre än ett år.

Arbetspensionslagarna har också bestämmelser om att invalidpension kan beviljas enligt tidigare kriterier. De garanterar en försörjning på tidigare nivå om personen blir arbetsoförmögen på nytt inom två år efter att pensionsutbetalningen upphörde. Invalidpension kan beviljas enligt tidigare kriterier också om en ny invalidpension beviljas på grund av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare upphörda invalidpensionen.

Handikappbidrag när sjukpensionen vilar

Enligt 13 § i lagen om handikappförmåner (570/2007) beviljas den som på grund av FolkpensL får full sjukpension handikappbidrag för personer över 16 år med högsta belopp för den tid pensionen är vilande, men för högst 24 månader, som stöd för att återgå

i arbete. Numera krävs det att sjukpensionen vilar i minst sex månader.

Enligt lagen om handikappförmåner är handikappbidrag för personer över 16 år ett skattefritt bidrag. I 2009 år är handikappbidrag för personer över 16 år med högsta belopp 387,26 euro i månaden.

Enligt den gällande lagstiftningen är handikappförmånerna personliga bidrag som tar hänsyn till funktionshinder personliga behov. På lagnivå bestäms alltså människans behov genom handikappbidragen. Samma mål är också kopplad till lagstiftningen om personliga hjälpare för människor med funktionsnedsättning.

Bostadsbidrag för pensionstagare

Syftet med lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) är att minska boendeutgifterna för personer bosatta i Finland genom att de får bostadsbidrag för pensionsstagare. Bostadsbidraget kan ges ut till personer över 65 år som har små inkomster och på vissa villkor till personer under 65 år. Ett villkor är att pensionstagaren är stadigvarande bosatt i Finland.

Personer i åldrarna 16–64 år kan få bostadsbidrag för pensionstagare när de till exempel får folkpension eller efterlevandepension från Folkpensionsanstalten, full sjukpension, individuell förtidspension eller arbetslöshetspension eller efterlevandepension från en arbetspensionsanstalt eller en liknande förmån från utlandet. Bostadsbidraget ges inte ut till personer som får delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna.

Bostadsbidrag för pensionstagare kan beviljas om sökanden boendekostnader är minst 655 euro om året, alltså minst 54,58 euro i månaden. Rätten att få bidraget och själva beloppet påverkas av sökandens boendekostnader, familjerelationer, årliga inkomster och förmögenhet. Bostadsbidraget för pensionsstagare kan inte ges ut samtidigt med det allmänna bostadsbidraget.

Enligt den gällande lagstiftningen betraktas en person inte som pensionstagare enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare om han eller hon lämnar sjukpensionen vilande. Följaktligen upphör bostadsbidraget för pensionstagare att gälla.

2.2. Sjukpensionärer och arbetsmotivation

I 2008 gjorde Pensionsskyddscentralen en undersökning (Ennakkotietoja Eläketurvakeskuksen tutkimuksesta Työkyvyttömyyseläke ja ansiotyö; Raija Gould, Kasimir Kaliva, Jukka Lampi, ETK 2008) om arbeidskraftsreserven bland sjukpensionärer.

Studien gällde personer som i april 2008 fick invalidpension enligt arbetspensionslagen, var födda 1946 eller senare och var

bosatta i Finland. Gruppen bestod av 172 361 personer och man valde ut ett sampel på 3 000 personer. De fick svara på en enkät om förvärvsarbete och intresse för att arbeta. Dessutom ville man utreda om invalidpensionens inkomstgränser inverkar på förvärvsarbetet eller intresset för att arbeta.

Uppgifterna i tabellen kommer från undersökningen.

TABELL. Förvärvsarbete och arbetsmotivation bland sjukpensionärer 2008: Antalet sjukpensionärer under 63 år.

	Full invalidpension	Delinvalidpension	Alla	
ARBETE				
Regelbundet	1 200	9 600	10 800	6
Tillfälligt	6 400	1 700	8 100	5
EJ ARBETE				
Vill och kan arbeta regelbundet	4 000	100	4 100	2
Vill och kan arbeta tillfälligt	28 400	1 000	29 400	17
Varken vill eller kan arbeta	115 900	4 100	120 000	70
ALLA	155 900	16 500	172 400	100

Av studien att döma finns det mätt i antalet förvärvsarbetande och antalet arbetsintresserade en relativt stor arbetskraft bland sjukpensionärerna. Av personerna med full invalidpension förvärvsarbetade 5 procent, men huvudsakligen bara då och då. Bara en knapp procent av personerna med full invalidpension förvärvsarbetade regelbundet. Av dem som hade delinvalidpension arbetade drygt

två tredjedelar regelbundet. Det fanns en del skillnader i kön, ålder och utbildning, särskilt i fråga om regelbundet arbete.

Vidare visar studien att ungefär en på tio förvärvsarbetade åtminstone sporadiskt och att två på tio vill och ansåg sig kunna arbeta åtminstone sporadiskt. Sammanfattningsvis kan det sägas att 7 600 av de 155 900 personer som fick full invalidpension arbetade, de

flesta sporadiskt. Detta är resultatet när uppgifterna från undersökningen höjs till samma nivå som standardgruppen i undersökningen, det vill säga personer bosatta i Finland och födda 1946 eller senare som i april 2008 invaldpension enligt arbetspensionssystemet. Det var en grupp på totalt 172 400 personer. Av personerna med delinvaldpension arbetade 11 000 och merparten av dem, 9 600, regelbundet. Följaktligen kan man dra slutsatsen att drygt 32 000 av de 148 300 personerna med full invaldpension både vill och kan arbeta, åtminstone i viss grad.

Av de som hade full invaldpension och inte arbetade ville 3 600 ha regelbundet arbete med minst 20 timmar i veckan. Det fanns dessutom lika många som sporadiskt ville arbeta minst 20 timmar i veckan. Merparten av dem som ville arbeta, cirka 25 000 personer, ville emellertid arbeta sporadiskt och högst 19 timmar i veckan.

Ett annat syfte med studien var att se vilka effekter inkomstgränserna har för sjukpensionärernas pension. Drygt 15 000 sjukpensionärer uppgav att inkomstgränserna i någon mån hade minskat deras förvärvsarbete.

Uppgifter från Folkpensionsanstalten pekar på att sjukpension enligt FolkpensL vanligen vilar mellan ett och två år, men det har också förekommit att den vilar ännu längre.

2.3. Bedömning av nuläget

Enligt de gällande arbetspensionslagarna och den gällande folkpensionslagen är syftet med invalid- respektive sjukpension att ge pensionärer tryggad försörjning när de på grund av sitt hälsotillstånd inte kan tjäna sitt uppehälle genom arbete. Följaktligen har lagarna bestämmelser som begränsar möjligheterna att arbeta. När de lagstadgade gränserna överskrids påverkas pensionen av arbetet och arbetsinkomsterna.

Arbetspensionslagarnas bestämmelser om inkomstgränser som går vid 40 respektive 60 procent kan bli ett orimligt stort hinder för sjukpensionärer med liten pension och låg stabiliserad genomsnittlig inkomst att söka arbete. Också det faktum att arbetspensionslagarna saknar bestämmelser som tillåter att sjukpensionärer låter pensionen vila en viss

lagstadgad tid kan vara ett hinder för att återgå i arbete.

För personer med sjukpension enligt FolkpensL är det ett särskilt hinder att bestämmelserna om rätt att låta pensionen vila inte gäller personer som får rehabiliteringsstöd eller sjukpension där arbetspensionsinkomster har dragits av.

Sjukpensionärers intresse för att förvärvsarbeta kan dessutom dämpas av att de går miste om bostadsbidrag för pensionstagare om sjukpensionen vilar enligt FolkpensL.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att undanröja hindren för sjukpensionärer att återgå i arbete. Därför föreslås lagstiftningen om arbetspensioner och folkpension bli kompletterad med bestämmelser som ger i synnerhet sjukpensionärer med små pensioner möjligheter att delta i arbetslivet med sin återstående arbetsförmåga. Andra mål är att sjukpensionärer lättare ska kunna ta sporadiska och kortvariga jobb och att hjälpa framför allt personer med splittrad arbetskarriär och en låg stabiliserad genomsnittlig inkomst för tiden innan arbetsoförmågan började att få anställning. Samtidigt ges de större möjligheter att få extra inkomster genom arbete.

Vidare avser propositionen att tillåta att andra sjukpensionärer än de med låga inkomster förvärvsarbetar. I takt med att befolkningen åldras är det angeläget att sjukpensionärer får bättre möjligheter att vara aktiva i arbetslivet med sin återstående arbetsförmåga. Därmed förbättras tillgången till arbetskraft.

Målen att ge sjukpensionärer möjligheter att tjäna in större extra inkomster innebär ett avsteg från det ursprungliga syftet med sjukpensionen, nämligen att trygga försörjningen när någon inte kan tjäna sitt uppehälle genom arbete. Därför är det ändamålsenligt att det föreslagna arrangemanget i praktiken ger tillräckligt positiva resultat.

Följaktligen föreslås en temporär speciallag om stödjande av sjukpensionärers återgång i arbete som ska gälla i fyra år. Lagen ska vara en speciallag i förhållande till de förmånslagar som innehåller förmåner som specialla-

gen gäller. Under giltighetstiden kommer man att följa upp om lagen i tillräckligt hög grad främjar sjukpensionärers återgång i arbete.

Sjukpensionärers arbetsinkomster

Lagen föreslås få en fast inkomstgräns på 600 euro i månaden. Upp till den gränsen ska arbetsinkomster som en sjukpensionär får vid sidan av pensionen inte påverka invalid- eller sjukpensionen enligt arbetspensionslagarna respektive FolkpensL. Inkomstgränsen ska alltså vara densamma, 600 euro i månaden, oberoende av om sjukpensionären får sin pension enligt arbetspensionslagarna eller FolkpensL.

Lagen får samma bestämmelser om inkomstgränser 40 procent vid full invalidpension och 60 procent vid delinvalidpension som ingår arbetspensionslagarna. Gränserna gäller i dagsläget bara sjukpensionärer med pension enligt arbetspensionslagarna och föreslås ingå i den nya lagen för att inga sjukpensionärer med pension enligt arbetspensionslagarna ska få sämre arbetsmöjligheter på grund av den föreslagna inkomstgränsen på 600 euro. Förslaget innebär att utbetalningen av invalidpension enligt arbetspensionslagarna inte påverkas av arbetsinkomster som är högst 600 euro i månaden, även om inkomstgränsen på 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden före invalidpensionen vid full invalidpension och inkomstgränsen på 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden före invalidpensionen vid delinvalidpension överskrids.

Den föreslagna fasta inkomstgränsen på 600 euro hjälper i synnerhet sjukpensionärer som har låg stabiliserad genomsnittlig inkomst för tiden innan arbetsoförmågan började. Också de skulle ha en mycket låg procentuell inkomstgräns och skulle följaktligen inte kunna arbeta som sjukpensionärer. För sjukpensionärer med pension enligt arbetspensionslagarna väljs den inkomstgräns av de två möjliga, den procentuella eller den fasta på 600 euro, som är högst. Regeln är att valet alltid faller på den högsta gränsen.

I praktiken inkomstgränsen på 600 euro kommer att gälla de sjukpensionärer med full

sjuk- eller invalidpension vars stabiliserade genomsnittliga inkomst för tiden innan arbetsoförmågan började är högst 1 500 euro. I denna grupp nås gränsen för 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten vid en månadsinkomst på 600 euro. Vid delinvalidpension får man tjäna 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten och gränsen på 600 euro i månaden går då vid en stabiliserad genomsnittlig inkomst på 1 000 euro.

Inkomstgränsen på 600 euro i månaden kan anses vara tillräckligt hög och rimlig om man jämför med bland annat det faktum att sjukpensionärers genomsnittliga pension 2007 var 882 euro i månaden vid arbetspension och full folkpension som var 584,13 euro i månaden 2009. I inkomstgränsen beaktas också den genomsnittliga ålderspensionen bland pensionärer bosatta i Finland. Den var 971 euro i månaden för kvinnor och 1 507 euro i månaden för män i slutet av 2007. Dessutom är det inräknat i gränsen på 600 euro att sjukpensionärerna samtidigt också kan få full arbetspension enligt arbetspensionssystemet eller statlig folkpension som inte dras av på grund av arbetsinkomsterna.

Inkomstgränsen på 600 euro ska göra det lättare att ta sporadiska och kortvariga jobb och hjälpa framför allt personer med splittrad arbetskarriär och en låg stabiliserad genomsnittlig inkomst för tiden innan arbetsoförmågan började att få arbete. Samtidigt är den tillräckligt hög för att ge sjukpensionärer en rimlig extra inkomst vid sidan av pensionen. Dessutom är det till fördel att samma inkomstgräns ska gälla sjukpensionering enligt både arbetspensionslagarna och folkpensionslagen eftersom verkställigheten blir tydlig och enkel, särskilt när en sjukpensionär får pension enligt både arbetspensionssystemet och folkpensionssystemet. Det underlättar också för pensionsanstalterna att kontrollera arbetsinkomsterna när de inte längre behöver kontrollera sjukpensionärers arbetsinkomster som är under 600 euro i månaden.

Inkomstgränsen på 600 euro i månaden kopplas inte till något index. Det är motiverat eftersom speciallagen föreslås gälla i fyra år. Inte heller inkomstgränsen på 588,66 euro i månaden enligt FolkpensL är kopplad till något index.

Vilande sjukpension och återgång i arbete

I lagen ska också föreskrivas att utbetalningen av invalid- respektive sjukpension enligt arbetspensionslagarna och folkpensionslagen ska kunna stoppas och pensionen lämnas att vila i minst tre månader och högst två år, om arbetsinkomsterna överskrider inkomstgränsen. Sjukpensionärer ska alltid ha rätt att återfå en vilande pension inom denna tid av högst två år utan att arbetsförmågan behöver bedömas på nytt, om arbetsinkomsterna sjunker så mycket att de ligger inom den föreslagna gränsen. Under den tid som pensionen vilar ska sjukpensionärer få stöd i sitt förvärvsarbete genom bidrag enligt lagen om handikappbidrag, förutsatt att de uppfyller de lagstadgade villkoren för att få bidraget.

Sjukpension som slutar betalas ut när inkomstgränsen är nådd kallas i lagen för pension som har lämnats vilande. Pensionslagstiftningen blir mer samordnad och tydligare när samma terminologi gäller för pensioner enligt både arbetspensionslagarna och folkpensionslagen.

Hittills har bara full sjukpension enligt FolkpensL kunnat lämnas vilande. Enligt den föreslagna lagen ska alla sjukpensioner som beviljas på grundval av de arbetspensionslagar som ingår i lagens tillämpningsområde och folkpensionslagen kunna lämnas vilande. Följaktligen ska sjukpensioner som beviljas tills vidare och för viss tid kunna lämnas vilande, också delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna och sjukpension enligt folkpensionslagen där arbetsinkomst har dragits av.

Bestämmelserna om rätt att lämna pensionen vilande ger sjukpensionärer betydligt större möjligheter att testa att återgå i arbete utan att de behöver vara rädda för att pensionen dras in.

De gällande arbetspensionslagarna har inga bestämmelser om hur länge avbrottet i utbetalningen får fortgå. Därför kan det hända att sjukpensionärer känner sig osäkra och är rädda för att deras arbetsförmåga ska anses ha förbättrats under den tid som pensionen vilar och att pensionen då kan dras in utan förvarning.

Enligt förslaget ska utbetalningen av pen-

sionen enligt arbetspensionslagarna stoppas och pensionen lämnas vilande i högst två år, om sjukpensionärens inkomster överskrider de lagstadgade inkomstgränserna, 600 euro i månaden och 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började. Sjukpension enligt folkpensionslagen ska likaså lämnas vilande i högst två år om sjukpensionären överskrider den månatliga inkomstgränsen på 600 euro. Personen ska återfå pensionen utan att arbetsförmågan behöver bedömas på nytt, när arbetsinkomsterna sjunker ner till inkomstgränsen eller personen slutar arbeta senast inom två år efter att pensionen lämnades att vila.

Bestämmelsen ger sjukpensionärer chansen att pröva på att återgå i arbete utan att de behöver vara rädda för att gå miste om sin sjukpension. Redan nu garanterar arbetspensionslagarna att invalidpension beviljas enligt de tidigare kriterierna och ger fölaktligen sjukpensionärer försörjning på samma nivå som tidigare i två år räknat från det att pensionen drogs in. Trots det kan det hända att möjligheten att lämna pensionen vilande gör det attraktivare att arbeta eftersom det är ett tydligare alternativ för pensionstagaren att pensionen lämnas vilande i stället för att utbetalningen stoppas. Det pekar mer konkret på rätten att återfå pensionen till samma belopp som tidigare om återgången i arbete misslyckas.

I den gällande lagen om pension för företagare (1272/2006; FöPL) sägs att den som bedriver företagverksamhet som avses i lagen utan avbrott i minst fyra månader är skyldig att försäkra sig enligt FöPL, om arbetsinkomsten från företagverksamheten beräknas vara minst 6 560,93 euro om året enligt nivån 2009. Omvandlat i arbetsinkomster per månad är beloppet 546,74 euro. I lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006; LFöPL) är tidsgränsen för försäkringsskyldigheten densamma som i FöPL och den årliga arbetsinkomsten 3 280,47 euro enligt nivån 2009. Omvandlat i arbetsinkomster per månad är beloppet 273,37 euro. Försäkringsskyldigheten enligt dessa två lagar ska också gälla företagverksamhet som överskrider de lägsta gränserna för försäkringsskyldigheten och bedrivs vid sidan av sjukpension eller när sjukpensionen vilar. Bestämmelserna om

pensionsförsäkringsskyldigheten kan inverka på sjukpensionärens intresse för att bedriva företagverksamhet.

Också rätten att lämna sjukpension enligt FolkpensL vilande utvidgas eftersom personer med sjukpension för viss tid eller sjukpension där arbetsinkomst dras av inte tidigare har haft rätt att lämna pensionen vilande.

Enligt den gällande FolkpensL får sjukpension lämnas vilande i minst sex månader och högst fem år. Personer med full sjukpension enligt FolkpensL har ofta varaktigt nedsatt arbetsförmåga och de har därför som regel inte kunnat arbeta permanent. Dessutom visar uppgifter från Folkpensionsanstalten att sjukpension enligt FolkpensL vanligen vilar mellan ett och två år. Det har också förekommit att pensionen vilat ännu längre.

Erfarenheterna från folkpensionssystemet talar för att pensionerna lämnas vilande i högst två år eftersom arbete i två år visar om sjukpensionärens arbetsförmåga har förbättrats. Dessutom är gränsen på två år densamma som i arbetspensionslagstiftningen och vid sjukpension som beviljas enligt tidigare kriterier.

För en tydlig lagstiftning är det viktigt att tiden för att lämna pension vilande är densamma i arbetspensions- och folkpensionssystemet. Följaktligen föreslås det att invalid- eller sjukpensionen enligt arbetspensionslagarna och FolkpensL ska kunna lämnas vilande i minst tre månader och högst två år.

I första hand ska sjukpensionären själv anmäla till pensionsanstalten att pensionen ska vila när arbetsinkomsterna överstiger inkomstgränsen. Utbetalningen stoppas och pensionen lämnas vilande retroaktivt från den tidpunkt när inkomsterna överskred inkomstgränsen om pensionssystemet upptäcker överträdelser i sin kontroll av inkomsterna.

I speciallagen ska dessutom föreskrivas att en vilande sjukpension som betalas ut på nytt när arbetsinkomsterna har minskat eller sjukpensionären slutat arbeta ska kunna lämnas vilande en gång till efter att den betalats ut i tre månader. Pensionen ska få lämnas vilande hur många gånger som helst.

Hur arbetspension intjänas vid arbete

I propositionen föreslås också att sjukpen-

sionärer som har lämnat sin pension vilande enligt arbetspensionslagarna eller FolkpensL på grund av arbete ska få vara kvar i arbetspensionssystemet med avseende på den ny pension som uppkommer genom arbetet. De betraktas då som pensionstagare under den tid som pensionen vilar. Under denna tid växer en ny pension genom arbetet med 1,5 procent på grund av den årliga arbetsinkomsten. Pensionen ökar med 1,5 procent på grund av den årliga arbetsinkomsten också när en sjukpensionär arbetar vid sidan av pensionen och arbetsinkomsterna är högst lika stora som inkomstgränsen. Procentsatsen är lika stor som den gällande procentsatsen i bestämmelserna om hur pensionen intjänas vid arbete som utförs under pensionering i arbetspensionslagarna. För den som har rätt till särskilda procentsatserna enligt lagen om sjömanspensioner är procentsatsen 1,6 procent på grund av de årliga inkomsterna enligt lagen om sjömanspensioner.

Den föreslagna pensionstillväxten under pensionering ska i arbetspensionssystemet vara berättigad dels vid arbete vid sidan av invalidpension, dels vid arbete när pensionen vilar eftersom sjukpensionärer de facto får dubbel pensionstillväxt under sin tid i arbete i och med att motsvarande tid har beaktats redan i den återstående tiden för invalidpensionen. Om pensionstillväxten bestäms utifrån ålder för dem som arbetar vid sidan av invalidpension eller när pensionen vilar, kan de få större förmåner än andra som arbetar.

I och med att den som lämnar pensionen vilande i relation till arbetspensionen betraktas som pensionstagare under den tid som pensionen vilar, ökar det årliga belopp som krävs för en engångshöjning av invalidpensionen under den tid pensionen vilar och engångshöjningen kan läggas till den vilande invalidpensionen.

Invalidpensionen dras in från och med den tidpunkt då den lämnades vilande, om en sjukpensionär stannar kvar i arbetslivet mer permanent och inte ber om att återfå den vilande invalidpensionen inom två år efter att den lämnades vilande. Då ökar arbetspensionen enligt arbetspensionslagarna under hela tiden i arbete på grund av personens ålder från och med den tidpunkt då invalidpensionen drogs in.

Handikappbidrag när sjukpension vilar

Enligt lagen om handikappförmåner beviljas personer som lämnat full sjukpension som gäller tills vidare enligt folkpensionslagen vilande på grund av arbete handikappbidrag för personer över 16 år för den tid som pensionen vilar, men högst för två år. Då krävs det att pensionen vilar i minst sex månader.

Den föreslagna lagen ska få en bestämmelse som anger att en sjukpensionär som lämnar en pension enligt FolkpensL eller arbetspensionslagarna vilande har rätt att få handikappbidrag för personer över 16 år med högsta belopp efter att ha återgått i arbete. Ett villkor är att alla sjuk- eller invalidpensioner vilar samtidigt. Bestämmelsen ska gälla alla pensioner som berörs av den nya lagen och har lämnats vilande för minst tre månader och högst två år. Med avvikelse från det handikappbidrag som nu betalas ut när sjukpension enligt FolkpensL har lämnats vilande krävs det också att sjukpensionären vid den tidpunkt då pensionen lämnas vilande får vårdbidrag för pensionstagare enligt lagen om handikappbidrag. Den föreslagna förmånen betalas ut av Folkpensionsanstalten.

Det är befogat att ställa som villkor att personen har fått åtminstone vårdbidrag för pensionstagare med lägsta belopp när pensionen lämnas vilande för att han eller hon ska få handikappbidrag för personer över 16 år med högsta belopp när pensionen vilar. Detta för att vårdbidragen för pensionstagare och övriga handikappbidrag är personliga bidrag som är avsedda för funktionshindrade personers särskilda behov.

Bostadsbidrag för pensionstagare

Enligt den gällande lagen betraktas en person inte längre som pensionstagare enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare när pensionen lämnas att vila. Följaktligen dras bostadsbidraget för pensionstagare in. Personen kan dock ha rätt att få allmänt bostadsbidrag, men måste anhölla om det särskilt. Om tiden i arbete är kortvarig när pensionen vilar, kan det hända att byte av bostadsbidrag leder till onödigt återkrav av förmånerna och i vissa fall kan bli ett hinder för sjukpension-

nären att arbeta. På grund av skillnaderna i systemen minskar bostadsbidraget vanligen när man går från bostadsbidrag för pensionstagare till det allmänna bostadsbidraget.

Det vore lämpligast att pensionären även under den tid som pensionen vilar får bostadsbidrag för pensionstagare. Därför får den nya lagen en bestämmelse som anger att vilande sjukpension inte påverkar utbetalningen av bostadsbidrag för pensionstagare, utan att det betalas ut trots att personen arbetar. Dessutom ska bostadsbidraget inte justeras retroaktivt om en sjukpension som har varit vilande på grundval av speciallagen senare dras in retroaktivt. Därmed har personen rätt att få bostadsbidrag för pensionstagare trots att villkoret i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare inte uppfylls helt och hållet. I övrigt ska bestämmelserna om justering av bostadsbidrag i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare tillämpas, till exempel när arbetsinkomsterna överstiger inkomstgränsen i speciallagen.

Temporär speciallag

Den föreslagna speciallagen ska vara temporär och gälla i fyra år.

Delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna beviljas personer som på grund av sjukdom har nedsatta inkomster enligt vad som sägs i lagen. Syftet med delinvalidpension är att pensionären ska kunna arbeta deltid. I princip anses det att den återstående arbetsförmågan kräver att det finns ett arbete för att delinvalidpensionen inte ska utgöra den enda inkomstkällan. Om delinvalidpensionären dock inte har något arbete har han eller hon rätt att därutöver få arbetslöshetserättning. Målet med sjukpensionssystemet är att de som är arbetsoförmögna enligt kriterierna i lagen ska ha rätt att få sjukpension på medicinska grunder. Det är motiverat att sjukpensionärer får större möjligheter att på försök återgå i arbete för en viss tid eftersom arbetskraften minskar hela tiden och många funktionshindrade med delinvalidpension eller full invalid- eller sjukpension vill återinträda i arbetslivet.

Det är dock inte säkert att möjligheterna att få arbete ändras i någon avgörande grad av

att hindren för arbete i den gällande pensionslagstiftningen undanröjs genom den föreslagna speciallagen. Trots de föreslagna ändringarna kan det vara svårt att få arbete på den öppna arbetsmarknaden, inte minst om Finlands ekonomi försämras ytterligare jämfört med läget våren 2009. Därför föreslås speciallagen gälla i fyra år. Om fyra år finns det mer information om hur lagen har fungerat och hur användbar den är. Då kan man närmare bedöma behovet av lagstiftning som gäller tills vidare.

Konsekvenser för andra förmåner och lagstiftningen

Sjukdagpenning

Lagförslaget medför inget behov att ändra lagstiftningen om sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning eftersom personer med full sjukpension i princip inte har rätt att få sjukdagpenning. Däremot kan personer med både delinvalidpension och full invalidpension ha rätt att få sjukdagpenning, om de arbetar efter att ha fått sjuk- eller invalidpension vid sidan av pension eller under den tid pensionen vilar och blir arbetsoförmögna enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) under den tiden. Då begränsas emellertid rätten att få sjukdagpenning av bestämmelserna om den längsta utbetalningstiden.

Den längsta tiden för utbetalning av sjukdagpenning går ut i slutet av den kalendermånad som följer på den månad under vilken sjukdagpenningstiderna stiger till 300 vardagar. Sjukdagpenning kan dock betalas ut trots detta om det har gått ett år sedan den senaste arbetsoförmågan upphörde. Under det året får det inte ingå tid med arbetsoförmåga som är längre än självrisktiden på nio dagar.

Enligt sjukförsäkringslagen anses en person inte vara arbetsför om han eller hon får full invalidpension. Men personen har rätt att få sjukdagpenning på nytt på grund av arbetet under tiden med invalidpension förutsatt att tiden i arbete under pensioneringen har pågått i minst tolv månader utan avbrott innan arbetsoförmågan började. Vid en ny sjukdom inträder rätten till sjukdagpenning

redan innan personen har varit i arbete i tolv månader.

Utkomstskydd vid arbetslöshet

Lagförslaget kräver inga ändringar i lagstiftningen om utkomstskydd vid arbetslöshet. Redan på grund av den gällande lagstiftningen har personer som lämnar invalidpension vilande rätt att få sysselsättningsservice från Arbetskraftsförvaltningen. Inom utkomstskyddet vid arbetslöshet betraktas personen inte som arbetsoförmögna under den tid som pensionen vilar.

Lagstiftningen om olycksfallsförsäkring

Lagförslaget avser inte att gälla fall då någon blir skadad enligt de regler som gäller för olycksfallsförsäkring. Då garanteras försörjningen i första hand via olycksfallsförsäkringen.

Skattemässiga konsekvenser

Skattemässigt betraktas pensionerna som förvärvsinkomst och skatten bestäms huvudsakligen enligt samma regler som för övriga förvärvsinkomster. Vid sidan av avdragen på förvärvsinkomster får ett avdrag för pensionsinkomst göras och i vissa fall också ett invalidavdrag. På grund av dessa avdrag avviker skatten på pensionsinkomst från skatten på förvärvsinkomst till lika stort belopp.

Avdraget för pensionsinkomst får göras i både kommunalbeskattningen och statsbeskattningen. Det högsta avdragsbeloppet räknas ut på folkpension till fullt belopp. I kommunalbeskattningen är avdraget avvägt så att personer med full folkpension inte behöver betala någon inkomstskatt. Avdragen minskar om pensionsinkomsterna stiger eller om man har andra förvärvsinkomster, till exempel löneinkomster.

Den som genom sjukdom, lyte eller kroppsskada har åsamkats bestående men kan ha rätt att få invalidavdrag enligt inkomstskattelagen (1535/1992). I kommunalbeskattningen är avdraget 440 euro och i statsbeskattningen 115 euro om invalidgraden är 100 procent. Vid lägre invalidgrad, som är minst 30 procent, är avdraget den pro-

centuella andelen av det högsta avdragsbeloppet. Inget avdrag medges när invalidgraden är under 30 procent.

Invalidavdrag beviljas till högsta belopp om invalidpension betalas ut som full pension. Vid delinvalidpension anses invalidgraden vara 50 procent om sökanden inte lägger fram uppgifter som stöd för högre invalidgrad.

Vid kommunalbeskattningen görs invalidavdraget på nettoförvärsinkomster, men inte på pensionsinkomster. I statsbeskattningen görs avdraget på inkomstskatten till staten. Skillnaden dras av på makens inkomstskatt till staten när inkomstskatten till staten är lägre än invalidavdraget.

Avdragen i beskattningen påverkas av vilande pension och löneinkomst. Invalidavdrag beviljas inte om utbetalningen av sjukpensionen stoppas för ett helt år. Detsamma gäller avdraget för pensionsinkomst eftersom det bara kan göras på pensionsinkomst. De skatteår då personen får både löne- och pensionsinkomster minskar avdraget för pensionsinkomst om de totala förvärsinkomsterna stiger och upphör när inkomstgränsen för avdraget överskrids. På löneinkomster kan avdrag för inkomstens förvärvande göras och på nettoförvärsinkomsterna ett förvärsinkomststavadrag vid kommunalbeskattningen.

Vid förskottsinnehållningen tas en dagpenningspremie för sjukförsäkringen (0,70 procent 2009) ut på löneinkomsterna. Den behöver inte betalas på grundval av pensionsinkomster. Däremot är sjukvårdspremien i sjukförsäkringen 0,17 procentenheter lägre på löneinkomster än på pensionsinkomster. Dessutom tas det ut en pensionspremie för löntagare och en arbetslöshetsförsäkringspremie på löneinkomsterna. Man kan anhänga om ändring i förskottsinnehållningen efter att ha börjat arbeta genom att be att få skattekort för löntagare.

4. Propositionens konsekvenser

Effekter som främjar återgång i arbete

Genom den föreslagna lagen kan cirka 25 000 sjukpensionärer arbeta mer. För en del av dem är effekterna dock små. Samman-

taget gör förslaget det möjligt för uppskattningsvis 80 000 personer att arbeta i större omfattning, men alla är inte beredda att arbeta mer. Denna uppskattning grundar sig på beräkningar som har gjorts av Pensionskyddscentralen.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska effekterna grundar sig på antagandet att cirka 200 sjukpensionärer varje låter pensionen vila och att ungefär hälften av dem får handikappbidrag för personer över 16 år.

Inom arbetspensionssystemet både ökar och minskar kostnaderna av den föreslagna lagen. Sammantaget innebär reformen besparingar i kostnaderna för arbetspensioner, men effekten på de totala kostnaderna för arbetspensioner är mycket liten.

År 2010 uppkommer en kostnadsbesparing på 1 miljon euro, 2011 en besparing på 3 miljoner euro samt 2012 och 2013 sparas 5 miljoner in. Utgifterna för arbetspensioner finansieras med försäkringspremier och reformen har endast marginella effekter på dem. Reformen kan också ha en del smärre effekter på statens andel av pensionssystemet för företagare i den mån staten bidrar ekonomiskt till systemet.

År 2010 beräknas vilande sjukpensioner spara in 0,5 miljoner euro, 2011 är beloppet 1,4 miljoner euro samt 2012 och 2013 sparas 2 miljoner in i folkpensionsutgifter.

Handikappbidraget för personer över 16 år med högsta belopp beräknas innebära 0,2 miljoner euro 2010, 0,7 miljoner euro 2011 samt 1 miljon euro 2012 och 2013 i ökade kostnader.

Statens andel i folkpensionerna och handikappbidragen beräknas minska med uppskattningsvis 0,3 miljoner euro 2010, med 0,7 miljoner euro 2011 och med 1,0 miljon euro 2012 och 2013.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samråd med finansministeriet, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, Kommunernas pensionsförsäkring samt arbetsmarknadsparter av den

privata sektorn som är centrala med avseende på ärendet. I samband med beredning har hörts skatteförvaltningen, pensionsanstalter, med tanke på saken viktiga parter på arbetsmarknaden av den offentliga sektorn, centrala företagareorganisationer samt VATES-stiftelsen och Finlands Handikappforum.

6. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1 §. Lagens syfte. Lagen syfte är att stödja och göra det lättare för personer med invalid- eller sjukpension (nedan kallade sjukpensionärer) att återgå till arbetslivet. Detta ska ske genom lindring av sådana praktiska hinder för återgång i arbete som eventuellt beror på annan lagstiftning. Genom denna lag kan sjukpensionären själv välja att pröva på att jobba utan att behöva vara rädd för att förlora sin invalid- eller sjukpension.

2 §. Lagens tillämpningsområde. Paragrafens 1 mom. avses innehålla en förteckning över de arbetspensionslagar som denna lag gäller, dvs. denna speciallag gäller invalidpension som beviljats med stöd av dem. Förteckningen innehåller arbetspensionslagarna för både den privata och den offentliga sektorn. Med andra ord kommer sådan invalidpension inte att beviljas med stöd av denna speciallag, utan i stället kommer den att tillämpas på sådan pension när den beviljas med stöd av annan pensionslagstiftning. När denna lag inte innehåller bestämmelser om en viss fråga är det den berörda pensionslagen som gäller, dvs. den som pensionen ursprungligen beviljats enligt.

Enligt 2 mom. ska lagen också tillämpas på sjukpension som beviljas enligt folkpensionslagen, oavsett vad den lagen säger om att lämna pension vilande. Enligt momentet omfattar särlagens tillämpningsområde ändå inte sjukpension som beviljats med stöd av 12 § 4 mom. i folkpensionslagen. Enligt det lagrummet ska sjukpension enligt folkpensionslagen alltid beviljas den som är permanent blind eller rörelsehindrad eller som till följd av sjukdom, lyte eller skada varaktigt är i ett sådant tillstånd av hjälplöshet att han eller hon inte kan klara sig utan en annans hjälp. Med andra ord ska speciallagens bestämmel-

ser om till exempel inkomstgränser således inte gälla sjukpension som beviljats enligt 12 § 4 mom. i folkpensionslagen.

3 §. Inkomstgräns vid invalidpension enligt arbetspensionslagarna. Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om hur mycket den får tjäna in som får invalidpension enligt privata och offentliga sektorns arbetspensionslagar. Det innebär att utbetalningen av invalidpension fortsätter om arbetsinkomsterna för den som får full invalidpension per månad är högst 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började eller, om dessa 40 procent av de stabiliserade genomsnittliga inkomsterna är mindre än 600 euro, högst 600 euro i månaden. I fråga om delinvalidpension avses gränsen vara högst 60 procent den stabiliserade genomsnittliga inkomsten eller, om dessa inkomster understiger 600 euro, högst 600 euro i månaden. Den gräns ska alltid tillämpas som medger högre arbetsinkomster för personen i fråga. Det som avgör vilken gräns som ligger högre för invalidpensionären är alltid hans eller hennes individuella situation, dvs. den stabiliserade inkomstnivån innan arbetsoförmågan inträdde. Det alternativ ska väljas enligt vilket personen i fråga får tjäna mer.

4 §. Vilande invalidpension enligt arbetspensionslagarna. Denna paragraf avses innehålla bestämmelser om avbruten utbetalning av invalidpension som beviljats enligt arbetspensionslagarna och om att lämna sådan pension vilande. Med invalidpension avses då full invalidpension och delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna. Paragrafen avses gälla både tills vidare beviljad invalidpension och rehabiliteringsstöd.

Enligt 1 mom. ska utbetalningen av invalidpension avbrytas och pensionen lämnas vilande, om sjukpensionärens arbetsinkomster

överstiger 600 euro per månad och dessutom också överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började. Momentet avses gälla både full invalidpension och delinvalidpension. Utgångspunkten avses vara att pensionstagaren själv ska meddela den arbetspensionsanstalt som betalar pensionen att han eller hon vill lämna pensionen vilande när arbetsinkomsterna överstiger inkomstgränserna i momentet. Om pensionstagaren inte självmeddelar sina arbetsinkomster ska invalidpensionen kunna lämnas vilande också på pensionsanstaltens initiativ. Detta kommer i allmänhet att gälla situationer där pensionsanstalten genom inkomstkontroll har fått uppgift om arbete där pensionstagarens inkomster överstiger de fastställda gränserna. I så fall blir det vanligen fråga om att lämna pensionen vilande retroaktivt, varvid arbetspensionslagarnas bestämmelser om återkrav blir tillämpliga för den grundlöst utbetalda pensionen under vilandetiden. Dessutom ska det inte heller enligt den föreslagna 8 § gå att bevilja handikappbidrag retroaktivt från och med det att pensionen lämnats vilande, utan bara för kommande tid.

Enligt 2 mom. ska utbetalningen av invalidpensionen återupptas efter meddelande från pensionstagaren till pensionsanstalten, när denne har slutat arbeta helt eller när hans eller hennes arbetsinkomster annars har minskat så att de ligger under gränsen i 1 mom. Invalidpensionen ska då börja betalas ut på nytt utan ny bedömning av arbetsförmågan.

I 3 mom. finns bestämmelser om hur full invalidpension ändras till delinvalidpension. Detta görs när det uppskattas att arbetsinkomsterna för en person med full invalidpension i ett års tid överstiger 600 euro i månaden och samtidigt ligger över 40 procent men under 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började. Då ändras full invalidpension till delinvalidpension från ingången av den månad som följer efter månaden då arbetsinkomsterna överstiger inkomstgränserna.

5 §. Inkomstgräns vid sjukpension enligt folkpensionslagen och vilande pension. Denna paragraf avses innehålla bestämmelser om

inkomstgränsen vid sjukpension enligt folkpensionslagen, avbrott i utbetalningen och vilande pension. Bestämmelserna om att lämna sjukpension vilande enligt den gällande folkpensionslagen gäller bara tills vidare beviljad sjukpension på vilken inget arbetspensionsavdrag gjorts på grund av att pensionstagaren har låg eller ingen arbetspension. Den föreslagna paragrafen ska däremot gälla både tills vidare beviljad sjukpension och för viss tid beviljat rehabiliteringsstöd. Dessutom ska den gälla både full sjukpension och med arbetspension minskad sjukpension.

Enligt 1 mom. ska utbetalningen av sjukpension som beviljats enligt folkpensionslagen fortsätta när pensionstagarens arbetsinkomster är högst 600 euro i månaden. Om inkomsterna däremot överstiger denna gräns ska utbetalningen av sjukpensionen avbrytas och pensionen lämnas vilande efter meddelande från pensionstagaren eller på Folkpensionsanstaltens initiativ. Också då ska utgångspunkten vara att pensionstagaren själv meddelar Folkpensionsanstalten sina förvärvsinkomster.

Paragrafens 2 mom. avses innehålla bestämmelser om hur vilande sjukpension åter börjar betalas ut. Enligt momentet ska utbetalningen av sjukpensionen återupptas efter meddelande från pensionstagaren till pensionsanstalten, när denne har slutat arbeta eller inkomsterna minskar till högst 600 euro i månaden. Pensionsutbetalningen ska återupptas utan att någon ny bedömning av arbetsförmågan görs.

6 §. Invalid- eller sjukpensionens vilandetid och indragning av pensionen. Denna paragraf avses gälla både invalidpension enligt arbetspensionslagarna och sjukpension enligt folkpensionslagen. Enligt 1 mom. ska sådan pension lämnas vilande i minst tre månader och den får vara vilande i högst två år utan avbrott.

Lagen begränsar inte hur många gånger invalid- eller sjukpension får lämnas vilande. Däremot ska den ändå vara vilande i minst tre månader åt gången. Dessutom säger 2 mom. att den vars invalid- eller sjukpension redan varit vilande och som åter vill lämna den vilande däremellan ska betalas sådan pension i minst tre månader innan den igen kan lämnas vilande. Under denna minst tre

månader långa period får personens arbetsinkomster inte överstiga de lagstadgade inkomstgränserna.

I 3 mom. föreslås det bestämmelser för situationer där invalid- eller sjukpensionen lämnats vilande och den vilande pensionen antingen på pensionstagarens eller på pensionsanstaltens initiativ senare dras in. Pensionstagaren får under den tid pensionen är vilande eller i slutet av vilandeperioden be att invalid- eller sjukpensionen dras in. Detta kan bli aktuellt till exempel när någon ser ut att ha återfått sin arbetsförmåga och då vill fortsätta jobba efter vilandeperioden. Pensionsanstalten ska också på eget initiativ kunna dra in invalid- eller sjukpension, om den berörda personens arbetsinkomster inte minskar på det sätt som lagen kräver efter den föreskrivna tidsfristen på två år.

Om arbetsinkomsterna efter två år inte minskar så som lagen föreskriver ska invalid- eller sjukpensionen dras in retroaktivt från och med den tidpunkt då vilandeperioden började. I så fall intjänar personen i fråga i enlighet med arbetspensionslagarna arbetspension för sitt arbete med ålderrelaterad pensionstillväxt på grundval av de pensionsgrundande årsinkomsterna för hela vilandeperioden, dvs. pensionen tillväxer fram till 53 års ålder med 1,5 procent och med 1,9 procent från och med 53 års ålder fram till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 63 år.

Vilandetiden för invalidpension enligt arbetspensionslagarna ska alltid upphöra senast vid ingången av månaden efter den då personen i fråga fyllt 63 år, eftersom sådan pension då blir ålderspension enligt arbetspensionslagarna. För den som då utöver invalidpension har sjukpension enligt folkpensionslagen ska vilandetiden för sådan sjukpension fortsätta parallellt med ålderspensionen enligt arbetspensionslagarna, eftersom gränsen för ålderspension i folkpensionslagen är 65 år. För denna tid i arbete efter det att personen fyllt 63 år — då sjukpension enligt folkpensionslagen således fortsatt kan vara vilande — ska arbetspensionen tillväxa med 1,5 procent på grundval av årsinkomsterna, eftersom personen i fråga är ålderspensionär enligt arbetspensionslagarna. Om invalid- eller sjukpensionen inte dras in ska arbetspensionen

oavsett personens ålder under vilandetiden tillväxa med 1,5 procent på grundval av årsinkomsterna i enlighet med föreslagna 9 §.

7 §. Behörig pensionsanstalt. Denna paragraf avses innehålla bestämmelser om att avgöra och meddela beslut i ärenden som gäller att lämna invalid- eller sjukpension vilande eller att dra in pension. Ärendet ska avgöras och beslutet meddelas av den pensionsanstalt som har beviljat pensionen i fråga. Därmed är det Folkpensionsanstalten eller den berörda arbetspensionsanstalten som ska meddela beslutet. Den som har både invalidpension enligt arbetspensionslagarna och sjukpension enligt folkpensionslagen ska få beslutet både av Folkpensionsanstalten och av en eller flera arbetspensionsanstalter. På meddelandet av beslut ska utöver denna paragraf också tillämpas vad lagstiftningen i övrigt säger om meddelande av beslut, såsom exempelvis bestämmelserna om principen om sista anstalt.

Ett beslut om att lämna pension vilande ska kunna fattas till vidare eller för viss tid. Om det inte finns säkra förhandsuppgifter om vilandetidens längd ska pensionen i beslutet lämnas vilande tills vidare. I så fall ska den berörda senare särskilt meddela pensionsanstalten att han eller hon vill att utbetalningen av invalid- eller sjukpensionen ska återupptas innan den lagstadgade tvåårsperioden upphör eller när den upphör. Beslut där pensionen lämnas vilande till vidare ska ange det sista datum inom tidsfristen på två år då personen i fråga senast ska meddela pensionsanstalten om inkomsterna minskat och om han eller hon vill att invalid- eller sjukpensionen åter ska börja utbetalas.

Det ska också gå att i beslutet lämna invalid- eller sjukpensionen vilande för viss tid, till exempel utifrån tidsbestämd anställning. Pension som lämnas vilande för viss tid ska automatiskt börja utbetalas på nytt efter den tid som anges i beslutet. För invalidpension enligt arbetspensionslagarna ska emellertid vilandetiden alltid upphöra senast då personen blir ålderspensionär vid 63 års ålder och för sjukpension enligt folkpensionslagen alltid senast vid gränsen för ålderspension enligt den lagen, dvs. vid 65 års ålder.

8 §. Utbetalning av handikappbidrag för den tid pension lämnats vilande. Här ingår bestämmelser om rätten för den som lämnat

invalid- eller sjukpensionen vilande att under vilandetiden få handikappförmåner som Folkpensionsanstalten beviljat. Rätten ska gälla både dem som lämnat sjukpension enligt folkpensionslagen och dem som lämnat invalidpension enligt arbetspensionslagarna vilande.

Folkpensionsanstalten ska enligt förslaget för samma tid som invalid- eller sjukpensionen lämnats vilande bevilja det i lagen om handikappförmåner avsedda handikappbidraget för personer över 16 år med högsta belopp direkt med stöd av denna paragraf utan prövning eller de villkor som den nämnda lagen anger. En förutsättning för handikappförmånen är dock att sjukpensionären när pensionen lämnas vilande får vårdbidrag för pensionstagare enligt lagen om handikappförmåner. Däremot saknar det betydelse hur stort vårdbidraget är. I situationer där någon får både sjukpension enligt folkpensionslagen och invalidpension enligt arbetspensionslagarna är det möjligt att pensionerna lämnas vilande vid olika tidpunkter. I dessa fall ska det också krävas att alla olika sjukpensioner är vilande innan handikappbidrag med högsta belopp för personer över 16 år betalas ut. Betalning kommer att inledas från början av den månad då den sista sjukpensionen lämnats vilande. När pension lämnas vilande retroaktivt på pensionsanstaltens initiativ ska handikappbidrag emellertid inte betalas retroaktivt. Bidraget kan bara beviljas för kommande tid.

9 §. Arbetspensionens tillväxt. I denna paragraf föreslås bestämmelser om hur ny arbetspension tillväxer både när invalid- eller sjukpensionen är vilande och för arbete som utförs vid sidan av sådan pension. Dessutom anges det när personen ska ha rätt att börja få den intjänade pensionen. Enligt 1 mom. ska personen tjäna in 1,5 procent i ny arbetspension på grundval av de pensionsgrundande årsinkomster som pensionstagaren har under vilandetiden. Med andra ord ska sjukpensionären inte ha rätt till åldersrelaterad tillväxt för vilandetiden. Pensionstillväxten ska vara 1,5 procent också när personen arbetar inom inkomstgränserna medan invalid- eller sjukpension utbetalas.

I 2 mom. anges det hur pensionen tillväxer när en person har rätt till de särskilda tillväxtprocentsatserna enligt lagen om sjö-

manspensioner. Då tillväxer pensionen i situationer som avses i 1 mom. med 1,6 procent på grundval av de pensionsgrundande årsinkomsterna. Detta är samma procentsats som i 68 § i lagen om sjömanspensioner.

Paragrafens 3 mom. avses ange när en person på ansökan har rätt att börja få den pension som intjänats för arbete under vilandetiden eller vid sidan om invalidpension. Det är meningen att personen ska kunna få denna arbetspension när hans eller hennes invalidpension ändras till ålderspension, dock tidigast vid 63 års ålder. Om personen har invalidpension enligt flera arbetspensionslagar ska han eller hon få den pension som intjänats genom arbete under tiden med invalidpension när han eller hon beviljas ålderspension, förtida ålderspension eller uppskjuten ålderspension. Från och med samma tidpunkt ska personen ha rätt till arbetspension som intjänats efter det att invalidpensionen upphört oavsett enligt vilken arbetspensionslag invalidpensionen beviljats. Med ålderspension ska i momentet också avses sådan ålderspension som någon beviljas i 62 års ålder på grundval av rätt till tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och på vilken ingen förtidsminskning görs. För ålderspension eller förtida ålderspension krävs alltid att personen inte längre har den anställning som han eller hon pensioneras från.

10 §. Hur pension som lämnats vilande påverkar pensionstagares bostadsbidrag. Enligt 1 mom. ska den som lämnar pension vilande och som samtidigt är mottagare av bostadsbidrag för pensionstagare ha rätt att kvarstå inom det bostadsbidragssystemet, även om det villkor i 8 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare inte är uppfyllt som gäller mottagande av invalid- eller sjukpension under vilandetiden. Detta föreslagna undantag från lagen om bostadsbidrag för pensionstagare gäller bara villkoret för att få invalid- eller sjukpension. I övrigt tillämpas lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Om en persons inkomster således stiger över inkomstgränserna i den lagen ska bidraget justeras och vid behov dras in. Eftersom de som får delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna enligt gällande lag inte kan få bostadsbidrag för pensionstagare omfattas de även fortsättningsvis av den allmänna lagen om

bostadsbidrag (408/1975).

I 2 mom. föreslås bestämmelser om bostadsbidrag för pensionstagare i de fall där någons invalid- eller sjukpension dras in. I det föreslagna 6 § 3 mom. finns en bestämmelse om att invalid- eller sjukpensionen dras in från och med den tidpunkt den lämnats vilande, om krav på återupptagen betalning av den vilande pensionen inte har framställts inom två år efter det att den lämnades vilande. Enligt det föreslagna 10 § 2 mom. ska bostadsbidraget för pensionstagare emellertid inte justeras retroaktivt för den tvåårsperiod som avses i 6 § 3 mom. I så fall ska Folkpensionsanstalten inte återkräva bostadsbidraget för denna vilandetid, utan personen ska få behålla bidraget även om invalid- eller sjukpensionen dras in retroaktivt för samma tid. Bostadsbidraget för pensionstagare upphör dock i enlighet med 32 § 2 mom. i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare senast två år efter det att pensionen lämnats vilande, och då gäller i stället bestämmelserna om allmänt bostadsbidrag för personen.

11 §. Tillämpliga bestämmelser. Paragrafen anger vilka andra lagar som är tillämpliga när denna speciallag verkställs. Den avses vara en speciallag i förhållande till de arbetspensionslagar den nämner, folkpensionslagen, lagen om handikappförmåner och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Om inget annat följer av denna speciallag ska den pensionslag som pensionen beviljats enligt gälla i fråga om invalid- eller sjukpensionen. De gäller till exempel en fråga om pension föreskriver om ansökan, fastställande, meddelande av beslut, engångsförhöjning, utbetalning, dröjsmålsförhöjning, justering, indragning, anmälningsskyldighet, erhållande, lämnande och användning av uppgifter, teknisk anslutning, återkrav och preskription samt rättelse av pensionsbeslut, förfarandet för överklagande och undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. Bestämmelserna om meddelande av beslut anses också innefatta bestämmelserna om principen om sista pensionsanstalt i de olika pensionslagarna.

Enligt paragraf ska man på handikappbidrag som nämns i speciallagen tillämpa lagen om handikappförmåner och på bostadsbidrag

för pensionstagare tillämpa lagen om bostadsbidrag för pensionstagare i andra avseenden än vad som följer av denna lag. Detta innebär bland annat att bostadsbidraget för pensionstagare ska justeras två år efter det att bidraget beviljats eller efter föregående justering.

12 §. Ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2010 och gälla till och med den 31 december 2013.

Enligt 2 mom. ska lagen tillämpas på invalid- eller sjukpension som lämnas vilande medan lagen är i kraft. Om invalid- eller sjukpension lämnas vilande för två år alldeles i slutet av den tid lagen är i kraft kommer lagen i så fall att tillämpas nästan till utgången av 2015. Med andra ord får en sjukpensionär låta pension som lämnas vilande medan lagen är i kraft vara vilande i två års tid även om lagen inte längre är i kraft hela den tiden. Visstidslagen ger delvis arbetsförmögna möjlighet att arbeta i olika perioder i drygt fyra år.

Genom 3 mom. skyddas de som innan lagen träder i kraft lämnat sin pension vilande enligt folkpensionslagen. Enligt momentet ska lagen inte gälla sådan sjukpension enligt folkpensionslagen som lämnats vilande innan denna lag trätt i kraft så länge den är vilande i enlighet med folkpensionslagen. Sådan sjukpension ska kunna lämnas vilande i enlighet med denna lag efter det att den åter börjat betalas ut i enlighet med folkpensionslagen.

I 4 mom. anges det att åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2010 och gälla till och med utgången av 2013. Genom en visstidslag kan man följa hur delvis arbetsförmögna får jobb och senare bedöma om det behövs mer permanent lagstiftning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagens följande lagförslag:

Lag

om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja återgång i arbete för dem som får invalid- eller sjukpension.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på invalidpension som beviljats med stöd av följande lagar och bestämmelser (*arbetspensionslagar*) oberoende av vad som i dem förskrivs om arbetsinverkans inverkan på invalidpensionen:

1) lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006),

2) lagen om sjömanspensioner (1290/2006) och lagen om införande av lagen om sjömanspensioner (1291/2006),

3) lagen om pension för företagare (1272/2006) och lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006),

4) lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006),

5) lagen om kommunala pensioner (549/2003) och lagen om införande av lagen om kommunala pensioner (550/2003),

6) lagen om statens pensioner (1295/2006) och lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006),

7) pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (261/2008),

8) pensionsbestämmelser som grundar sig på lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969),

9) pensionsbestämmelser som grundar sig på 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001), eller

10) pensionsstadgan enligt 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998).

Trots vad som bestäms i 17 § i folkpensionslagen (568/2007) tillämpas denna lag också på sjukpension som beviljats med stöd av folkpensionslagen, med undantag för sjukpension som beviljats enligt 12 § 4 mom. i den lagen.

3 §

Inkomstgräns vid invalidpension enligt arbetspensionslagarna

Arbetsinkomsterna för den som på invalidpension enligt arbetspensionslagarna påverkar inte utbetalningen av invalidpension om

1) arbetsinkomsterna för den som får full invalidpension är högst 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började eller, om dessa 40 procent av de stabiliserade genomsnittliga inkomsterna är mindre än 600 euro, högst 600 euro i månaden, eller

2) arbetsinkomsterna för den som får delinvalidpension är högst 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började eller, om dessa 60 procent av de stabiliserade genomsnittliga inkomsterna är mindre än 600 euro, högst 600 euro i månaden.

4 §

Vilande invalidpension enligt arbetspensionslagarna

Om den som får invalidpension enligt arbetspensionslagarna förvärvsarbetar och arbetsinkomsterna för detta arbete överstiger både den gräns på 600 euro i månaden som avses i 3 § och 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började, ska utbetalningen av invalidpensionen efter meddelande från pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ avbrytas och pensionen lämnas vilande.

Utbetalningen av invalidpensionen återupptas efter meddelande från pensionstagaren, när denne slutar arbeta eller hans eller hennes arbetsinkomster minskar så att de ligger under de gränser som nämns i 1 mom.

Om det uppskattas att arbetsinkomsterna enligt 1 mom. i ett års tid överstiger både den gräns på 600 euro i månaden som avses i 3 § 1 punkten och 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började, ändras full invalid-

pension till delinvalidpension från ingången av den månad som följer på förändringen.

5 §

Inkomstgräns vid sjukpension enligt folkpensionslagen och vilande pension

Utbetalningen av sjukpension enligt folkpensionslagen påverkas inte, om pensionstagarens arbetsinkomster är högst 600 euro i månaden. Om pensionstagaren tjänar mer än 600 euro i månaden, ska utbetalningen av sjukpensionen efter meddelande från pensionstagaren eller på Folkpensionsanstaltens initiativ avbrytas och pensionen lämnas vilande.

Utbetalningen av sjukpensionen återupptas efter meddelande från pensionstagaren, när denne slutar arbeta eller hans eller hennes arbetsinkomster minskar så att de ligger under den gräns som nämns i 1 mom.

6 §

Invalid- eller sjukpensionens vilandetid och indragning av pensionen

En invalid- eller sjukpension lämnas vilande utan avbrott i minst tre månader och högst två år.

Om en invalid- eller sjukpension har varit vilande ska den betalas i minst tre månader innan den på nytt kan lämnas vilande.

Om krav på återupptagen betalning av invalid- eller sjukpension som lämnats vilande enligt denna lag inte framställs inom två år efter det att pensionen lämnades vilande, dras pensionen in räknat från den tidpunkt den lämnades vilande.

7 §

Behörig pensionsanstalt

Ärenden om att lämna invalid- eller sjukpension vilande och om att dra in den avgörs och besluten meddelas av den pensionsanstalt som har beviljat pensionen.

8 §

Utbetalning av handikappbidrag för den tid pension lämnats vilande

Den som omedelbart innan invalidpension enligt 4 § eller sjukpension enligt 5 § lämnats vilande fått vårdbidrag för pensionstagare enligt lagen om handikappförmåner (570/2007) ska beviljas handikappbidrag till högsta belopp enligt 8 § 2 mom. 3 punkten i nämnda lag för den tid som utbetalning av pensionerna varit avbruten. Handikappbidrag betalas dock inte för den tid för vilken pensionen på pensionsanstaltens initiativ retroaktivt lämnats vilande. Folkpensionsanstalten betalar handikappförmånen under den tid pensionen är vilande.

9 §

Arbetspensionens tillväxt

Arbetspensionen tillväxer med 1,5 procent på grundval av de pensionsgrundande årsinkomster som pensionstagaren har under den tid invalidpensionen enligt arbetspensionslagarna eller sjukpensionen enligt folkpensionslagen är vilande. Tillväxten är 1,5 procent också på grundval av de pensionsgrundande årsinkomster som pensionstagaren har medan han eller hon får invalidpension eller sjukpension.

För den som med stöd av 65 § i lagen om sjömanspensioner har rätt till särskilda tillväxtprocentsatser tillväxer pensionen i situationer som avses i 1 mom. med 1,6 procent på grundval av de pensionsgrundande årsinkomsterna enligt den lagen.

En person har på ansökan rätt till pension som intjänats på grundval av arbete som utförts under tiden för invalidpension, när hans eller hennes invalidpension enligt arbetspensionslagarna ändras till ålderspension, förutsatt att personen då inte längre har den anställning som han eller hon går i ålderspension från. Om personen arbetar efter det att invalidpensionen upphört har han eller hon rätt till den pension som intjänats på grundval av detta arbete, när han eller hon beviljas ålderspension, förtida ålderspension eller upp-

skjuten ålderspension enligt arbetspensionslagarna. Personen har rätt till pension som intjänats för arbete under tiden för invalidpension enligt arbetspensionslagarna eller efter det att den pensionen upphört också när han eller hon efter den tidigare invalidpensionen beviljas ny invalidpension i fråga om vilken arbetspensionslagarnas bestämmelser om fastställande av pension på tidigare grunder inte tillämpas.

10 §

Hur pension som lämnats vilande påverkar pensionstagares bostadsbidrag

Den som omedelbart innan invalid- eller sjukpension lämnas vilande fått bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) ska även i fortsättningen få bidraget så länge som villkoren för bidraget enligt den lagen i övrigt är uppfyllda, även om invalid- eller sjukpensionen inte betalas så länge pensionen är vilande.

Även om invalid- eller sjukpensionen dras in på basis av 6 § 3 mom. från och med den tidpunkt då pensionen lämnats vilande, ska pensionstagarens bostadsbidrag inte justeras retroaktivt.

11 §

Tillämpliga bestämmelser

Om inte något annat följer av denna lag ska verkställigheten ske också med tillämpning av de i 2 § nämnda arbetspensionslagarna, folkpensionslagen, lagen om handikappförmåner och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010 och gäller till och med den 31 december 2013.

Lagen tillämpas på invalid- och sjukpensioner som lämnas vilande medan denna lag är i kraft.

Denna lag tillämpas inte på sjukpensioner som är vilande med stöd av 17 § i folkpensionslagen eller med stöd av 22 § i den upphävda folkpensionslagen (347/1956). Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 15 maj 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Paula Risikko*